

**VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖJIMO VEIKLOS 2021 METŲ ATASKAITOS
PATVIRTINIMO**

2022 m. kovo d. Nr. V-
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo 35¹¹ straipsniu ir atsižvelgdama į Pensijų anuitetų fondo tarybos išvadą dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2021 metų ataskaitos patvirtinimo (2022 m. kovo 17 d. posėdžio protokolą Nr. PAFP-5),

1. Tvirtinu pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2021 metų ataskaitą (pridedama).
2. Įpareigoju:
 - 2.1. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) Klientų aptarnavimo valdymo skyrių šį įsakymą paskelbti Fondo valdybos interneto svetainėje;
 - 2.2. Fondo valdybos Pensijų anuitetų skyrių šį įsakymą paskelbti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų intraneto svetainėje;
 - 2.3. Fondo valdybos Informacinės sistemos eksploatavimo ir informacijos valdymo skyrių šį įsakymą išsiųsti Fondo valdybos direktoriaus pavaduotojams, Fondo valdybos skyriams ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniams skyriams.

Direktorė

Julita Varanauskienė

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖJIMO VEIKLOS 2021 METAIS ATASKAITA

I. Įžanga

Ataskaitiniu laikotarpiu Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba) sėkmingai vykdė pensijų anuitetų mokėtojo veiklą. 2021 metais pensijų anuitetą įsigijo 754 asmenys už bendrą 10.664,62 tūkst. eurų sumą. Populiariausias pensijų anuitetas buvo standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu, jį įsigijo 67 proc. pensijų anuitetų gavėjų. Detalesnė pensijų anuitetų statistika pateikta II skyriuje.

Vystydama pensijų anuitetų mokėjimo veiklą VSDF valdyba, kartu su Pensijų anuitetų fondo taryba, atnaujinio ir parengė naujų teisės aktų, detalizuojančius pensijų anuitetų mokėjimo veiklą ir Pensijų anuitetų fondo (toliau – PAF) turto valdymą. Šiuos teisės aktus patvirtinantys ir kiti VSDF valdybos direktoriaus įsakymai, susiję su pensijų anuitetų mokėjimo veikla (1 lentelė), yra viešai skelbiami tinklapyje www.sodra.lt/lt/situacijos/pensiju-anuitetu-mokejimas.

Lentelė 1. 2021 m. VSDF valdybos direktoriaus įsakymai dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos

Reg. Nr.	Registravimo data	Dokumento pavadinimas
V-90	2021-02-22	Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos plano 2021 metams patvirtinimo
V-164	2021-03-12	Dėl Pensijų anuitetų fondo vyriausiojo aktuario 2020 metų ataskaitos patvirtinimo
V-166	2021-03-12	Dėl Pensijų anuitetų fondo 2020 metų pelno paskirstymo
V-173	2021-03-16	Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2020 metų ataskaitos patvirtinimo
V-411	2021-07-09	Dėl Pensijų anuitetų fondo Augimo portfelio tikslinės grąžos dydžio patvirtinimo
V-623	2021-12-13	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. birželio 3 d. įsakymo Nr. V-235 „Dėl pensijų anuitetų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo
V-635	2021-12-16	Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos plano 2022 metams patvirtinimo
V-647	2021-12-22	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. birželio 3 d. įsakymo Nr. V-232 „Dėl pensijų anuiteto dydžio apskaičiavimo metodikos pagal kiekvieną pensijų anuitetų rūšį patvirtinimo“ pakeitimo
V-650	2021-12-23	Dėl Pensijų anuitetų skyrimo ir mokėjimo procedūrų aprašo patvirtinimo
V-666	2021-12-31	Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2020 m. birželio 10 d. įsakymo Nr. V-257 „Dėl Pensijų anuitetų fondo techninių atidėjinių apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo

2021 metams patvirtintas biudžetas įvykdytas ir viršytas (2 lentelė) dėl geresnių nei prognozuotą pensijų anuitetų įsigijimo (754 nauji anuitantai vietoj planuotų 300) rezultatų ir mažesnių Pensijų anuitetų fondo valdymo ir administravimo sąnaudų (toliau – Sąnaudos). Detali informacija apie Sąnaudas pateikta V skyriuje.

Lentelė 2. Pensijų anuitetų fondo biudžeto vykdymas 2021 metais, tūkst. Eur

Rodikliai	2021		
	planas	faktas	skirtumas, proc.
Įmokos už pensijų anuitetus	4.108,20	10.361,67	152,2%
Vienkartiniai atskaitymai pensijų anuitetų mokėtojų (nuo įmokų)	102,70	259,04	152,2%
Sąnaudos	402,60	315,67	-21,6%
Pensijų anuitetų išmokos	200,50	380,39	89,7%
Gautos paskolos iš viso	329,90	136,10	-58,7%
<i>iš jų naujos</i>	<i>299,90</i>	<i>106,10</i>	<i>-64,6%</i>

Atsižvelgus į Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos planą 2021 metams, viešinant pensijų anuitetų mokėjimo veiklą ir šviečiant visuomenę per metus parengta 12 pranešimų spaudai, surengta spaudos konferencija pirmųjų veiklos metų rezultatams pristatyti. Pensijų anuitetų mokėtojų specialistai dalyvavo televizijų laidose, diskusijose, skaitė pranešimus viešuose renginiuose.

2021 metų I-ąjį pusmetį buvo atlikta analizė dėl galimybės sukurti vieningą pensijų informacinę platformą VSDF valdyboje. Siekiant geriau informuoti gyventojus apie jų būsimą pensiją, tiek mokamą iš Valstybinio socialinio draudimo fondo, tiek iš papildomo kaupimo (II ir III pakopose, kitais būdais), yra poreikis visą informaciją, susijusią su pensijos kaupimu, pateikti vienoje vietoje. Panašūs pavyzdžiai žinomi Skandinavijos šalyse. Vis dėlto, apibendrinus surinktą informaciją, buvo prieita išvados, kad tokios platformos kūrimas turėtų būti ne tik VSDF valdybos, bet ir pensijų kaupimo bendrovių, Lietuvos banko, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bendras projektas. Todėl apibendrinanti ataskaita pristatyta Lietuvos bankui ir pasiūlyta apsvarstyti galimybę imtis projekto koordinavimo.

Toliau vystant Pensijų anuitetų fondo investavimo modelį buvo patvirtintas Augimo portfelio tikslinės grąžos dydis ir pelno realizavimo etapai. Detalesnė informacija pateikiama III skyriuje.

Per ataskaitinius metus kartu su PAF taryba suformuluoti pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams principai ir parengtas Pensijų anuitetų fondo pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams tvarkos aprašas, kurį suderinus su kitomis institucijoms numatoma patvirtinti 2022 m. I pusmetį.

II. Pensijų anuitetai

VSDF valdyba, kaip centralizuotas pensijų anuitetų mokėtojas, siūlo tris pensijų anuitetų produktus (rūšis), kurių savybės palygintos 3 lentelėje.

Lentelė 3. Siūlomi pensijų anuitetai ir jų savybės

	Pensijų anuiteto rūšis		
	Standartinis	Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	Atidėtasis
Pensijų fonde sukaupto turto dalis, už kurią įsigijamas pensijų anuitetas, proc.	100		Priklauso nuo amžiaus (11% - 99%)*
Pensijų anuiteto mokėjimo pradžia	Prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo pateikimo PKB diena		85-ojo gimtadienio diena
Paveldėjimo galimybė	Nėra	Iki 80-ojo pensijų anuitetų gavėjo (toliau – anuitantas) gimtadienio	Pradėjus mokėti pensijų anuitetą – nėra. Atidėjimo laikotarpiu paveldima pensijų kaupimo bendrovės (toliau – PKB) neišmokėta sukaupto turto dalis

* 65-į metų asmeniui - 15,44% nuo Pensijų fonde sukaupto turto

Pensijų anuitetų mokėjimo veikla pradėta 2020 metų liepos 1 dieną. Per pirmus šešis veiklos mėnesius pensijų anuitetą įsigijo 239 asmenys, tuo tarpu per antruosius veiklos metus, 2021-uosius, pensijų anuitetus įsigijo 754 asmenys. Per 2021-uosius mirė du anuitantai, taigi bendras anuitantų skaičius 2021 12 31 dieną buvo 991 (**Lentelė 4. Anuitantų statistika pagal pensijų anuiteto rūšį per 2021 m.**). Per ataskaitinius metus 9 asmenys atsisakė įsigyti pensijų anuitetą po to, kai jiems buvo išsiųstas sprendimas dėl pensijų anuiteto mokėjimo. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad atsisakymas įsigyti pensijų anuitetą nereiškia, kad asmuo anuiteto atsisako visam laikui. Dažniausiai tokį sprendimą lemia tai, kad asmuo nutarė įsigyti kitos rūšies pensijų anuitetą - net 8 asmenys, 2021-aisiais atsisakė įsigyti pensijų anuitetą, iškart ar vėliau tais pačiais metais įsigijo kitos rūšies pensijų anuitetą.

Lentelė 4. Anuitantų statistika pagal pensijų anuiteto rūšį per 2021 metus

Pensijų anuiteto rūšis	Anuitantų skaičius 2020 12 31 dieną	Nauji anuitetai per 2021-uosius	Anuitantų mirtys per 2021-uosius	Anuitantų skaičius 2021 12 31 dieną
Standartinis (ST)	52	150	2	200
Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (SGL)	155	509	-	664
Atidėtasis (AT)	32	95	-	127
Iš viso:	239	754	2	991

Populiariausiu pensijų anuitetu išliko standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu – jį gauna 67 proc. visų anuitantų (**Lentelė 5**). Atskirai vyrų ir moterų pasirinkimų pasiskirstymas yra panašus.

Lentelė 5. Anuitantų pasiskirstymas pagal pensijų anuiteto rūšį 2021 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto rūšis	Anuitantų skaičius	Anuitantų dalis, proc.
Standartinis (ST)	200	20
Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (SGL)	664	67
Atidėtasis (AT)	127	13
Iš viso:	991	100

Didesnę dalį pensijų anuitetų gavėjų sudaro vyrai - 61 proc. visų anuitantų (**Lentelė 6**).

Lentelė 6. Anuitantų pasiskirstymas pagal lytį 2021 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto gavėjo lytis	Anuitantų skaičius	Anuitantų dalis, proc.
Vyrai	606	61
Moterys	385	39
Viso:	991	100

Analizuojant pensijų anuitetų pasiskirstymą pagal rūšį ir pensijų kaupimo bendrovę (toliau – PKB) (**Lentelė 8**), matyti, kad uždarnosios akcinės gyvybės draudimo ir pensijų bendrovės „Aviva Lietuva“ pensijų fonduose kaupę dalyviai buvo linkę kur kas dažniau įsigyti atidėtąjį pensijų anuitetą. Atidėtąjį pensijų anuitetą pasirinko net 38,9 procento šios bendrovės klientų, kurie per 2020-2021 metus įsigijo pensijų anuitetą iš VSDF valdybos. Tarp kitų pensijų kaupimo bendrovių klientų atidėtasis pensijų anuitetas buvo mažiausiai populiarus – jį rinkosi nuo 4,6 (Luminor) iki 17,2 (INVL) procentų klientų. Visų pensijų kaupimo bendrovių klientai buvo labiausiai linkę įsigyti standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu laikotarpiu - šią rūšį rinkosi nuo 46 (Aviva) iki beveik 75 (SEB) procentų pensijų kaupimo bendrovių klientų.

Lentelė 7. Pensijų anuitetų pasiskirstymas pagal rūšį ir PKB (visi per 2020-2021 metus įsigyti anuitetai)

Pensijų anuiteto rūšis	Pensijų kaupimo bendrovė ¹					Iš viso	Iš viso, proc.
	Aviva	INVL	Luminor	SEB	Swedbank		
ST	25	21	26	55	75	202	20
SGL	77	51	78	235	223	664	67
AT	65	15	5	25	17	127	13
Procentais							
ST	15,0%	24,1%	23,9%	17,5%	23,8%		
SGL	46,1%	58,6%	71,6%	74,6%	70,8%		
AT	38,9%	17,2%	4,6%	7,9%	5,4%		

Didžioji dauguma anuitantų (beveik 69 procentai, **Lentelė 8**) dėl anuiteto įsigijimo kreipėsi arba oficialaus pensinio amžiaus suėjimo mėnesį arba vienu mėnesiu vėliau. Nemaža dalis pensijų fondų dalyvių, kurie turėtų įsigyti pensijų anuitetą, nenutraukia kaupimo iškart, kai tik atsiranda tokia teisė. Per 2020 – 2021 metus beveik 27 procentai asmenų, įsigijusių pensijų anuitetą, jo įsigijimo metu buvo daugiau nei 1 mėnesiu vyresni nei oficialus senatvės pensijos amžius. Minėti anuitantai dėl anuiteto įsigijimo kreipėsi praėjus vidutiniškai 13 mėnesių nuo oficialaus pensinio amžiaus suėjimo mėnesio, o vyriausias anuitantas kreipėsi praėjus net 133 mėnesiams (kiek daugiau nei 11 metų) po oficialus pensinio amžiaus. Apie 4,5 procento anuitantų buvo jaunesni nei oficialus pensinis amžius, tačiau verta pažymėti, kad jaunesni asmenys gali kreiptis dėl pensijų anuiteto įsigijimo tik tuo atveju, jei jiems jau paskirta išankstinė senatvės pensija.

Lentelė 8. Anuitantų pasiskirstymas pagal amžių anuiteto įsigijimo metu (visi įsigiję anuitetus per 2020-2021 metus)

Amžius anuiteto įsigijimo metu	Anuitantų skaičius	Anuitantų dalis, proc.
Oficialaus pensinio amžiaus arba 1 mėnesiu vyresni	681	68,6
Vyresni daugiau nei 1 mėnesiu	267	26,9
Jaunesni	45	4,5
Iš viso:	993	100

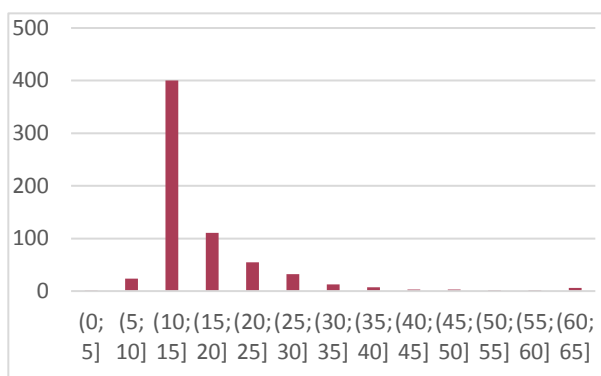
Pensijų anuitetų mokėtojo atlikti skaičiavimai rodo, kad apie 55 proc. pensijų kaupimo dalyvių, kuriems atsiranda prievolė įsigyti pensijų anuitetą, t.y. jie yra sukaupę ne mažiau kaip 10 tūkst. eurų, priima sprendimą įsigyti pensijų anuitetą oficialaus pensinio amžiaus suėjimo mėnesį arba 1 mėnesiu vėliau. Tačiau verta pažymėti, kad nėra paprasta įvertinti, kokia dalis pensijų kaupimo dalyvių įgis prievolę įsigyti pensijų anuitetą, nes sukaupta suma kiekvieną dieną kinta. Kadangi dauguma potencialių anuitantų būna sukaupę sumas iki 15

¹ Pensijų kaupimo bendrovių oficialūs pavadinimai: UAGDPB „Aviva Lietuva“; INVL Asset management, UAB; Luminor investicijų valdymas, UAB; UAB „SEB investicijų valdymas“; „Swedbank investicijų valdymas“, UAB

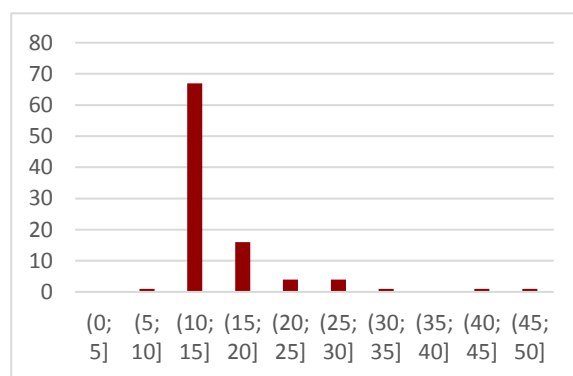
tūkstančių eurų, dėl didesnių svyravimų finansų rinkose nemaža jų dalis vieną dieną gali patekti į kategoriją, kai pensijų anuiteto įsigijimas privalomas, o kitą dieną į šią kategoriją jau nebepatekti.

Pensijų anuiteto dydis priklauso nuo šių individualių veiksnių²: pensijų anuiteto rūšies pasirinkimo, amžiaus anuiteto įsigijimo dieną ir sukauptos sumos dydžio. Kadangi už atidėtąjį pensijų anuitetą sumokama tik dalis pensijų fonde sukauptos sumos, verta atskirai panagrinėti už standartinį pensijų anuitetą (įskaitant pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu) sumokėtas vienkartinės įmokas (**Klaida! Nerastas nuorodos šaltinis.**) ir atskirai sukauptas sumas, kurias buvo sukaupę dalyviai, įsigiję atidėtąjį pensijų anuitetą (Grafikas 2).

Grafikas 1. 2021 metais įsigytų standartinių pensijų anuitetų skaičius pagal vienkartinės įmokas (tūkst. eurų)

Grafikas 2. 2021 metais įsigytų atidėtųjų pensijų anuitetų skaičius pagal sukauptas sumas (tūkst. eurų)

Didžioji dalis anuitantų (60,7%), įsigijusių vieną iš standartinių pensijų anuitetų 2021 metais, pensijų fonduose buvo sukaupę nuo 10 iki 15 tūkst. eurų (**Klaida! Nerastas nuorodos šaltinis.**). Nors pensijų anuitetą įsigyti privaloma, jei sukaupta suma pensijų fonde yra 10 tūkst. eurų arba daugiau, 25 pensijų fondų dalyviai buvo sukaupę mažiau nei 10 tūkst. eurų. Mažiausia sukaupta suma, už kurią dalyvis įsigijo standartinį pensijų anuitetą su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu, buvo 2.216,97 Eur, o didžiausia (už ją įsigytas standartinis pensijų anuitetas) – 60.244,60 Eur. Antruoju atveju labiausiai tikėtina, kad sukaupta suma pensijų fonde buvo didesnė nei 60 tūkst. eurų ir šią sumą viršijančią dalį asmuo pasirinko gauti vienkartinę išmoką. Per 2021-uosius tik 7 anuitantų sukaupta suma buvo ne mažesnė nei 60.000 Eur, tad teise gauti dalį sukauptos sumos vienkartinę išmoką anuitantai naudojo tik išskirtiniais atvejais.

Dauguma anuitantų (71 proc.), kurie įsigijo atidėtąjį pensijų anuitetą, taip pat pensijų fonduose buvo sukaupę nuo 10 iki 15 tūkst. eurų (Grafikas 2), o jų vienkartinės įmokos kito nuo 1.431,66 Eur iki 2.155,82 Eur. Mažiausia sukaupta suma šioje grupėje buvo 8.971,92 Eur ir tai buvo vienintelis atvejis šioje grupėje, kai sukaupta suma buvo mažesnė nei 10.000 eurų. Didžiausia sukaupta suma šioje grupėje buvo 48.692,51 Eur. Tad anuitantų, kurie įsigijo atidėtąjį pensijų anuitetą, sukauptos sumos kito kur kas mažesniame intervale nei anuitantų, kurie įsigijo vieną iš standartinių pensijų anuitetų.

Per 2021 metus paskirtų standartinių pensijų anuitetų (įskaitant pensijų anuitetus su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu) išmokų vidutinis dydis yra 65,47 Eur per mėnesį, mažiausia išmoka – 8,94 Eur (paskirta už mažiausią vienkartinę įmoką – 2.216,97 Eur), didžiausia išmoka – 338,76 Eur, o mediana 52,87 Eur. Tuo tarpu per 2021 metus paskirtų atidėtųjų pensijų anuitetų išmokų, kurios kol kas nemokamos, vidutinis dydis yra 49,79 Eur per mėnesį, mažiausia išmoka – 29,70 Eur, didžiausia išmoka – 158,21 Eur, o mediana 43,15 Eur. Tai, kad abiem atvejais medianos yra mažesnės už vidurkį rodo, kad galiojančių pensijų anuitetų portfelyje dominuoja mažesni už vidutinius pensijų anuitetai, o tai savo ruožtu atitinka faktą, kad daugumos anuitantų sukauptos sumos buvo tarp 10 ir 15 tūkstančių eurų. Moterims paskirtų pensijų anuitetų vidutiniai dydžiai (standartinių pensijų anuitetų – 56,78 Eur, atidėtojo – 48,67 Eur) yra mažesni nei vyrams paskirtų pensijų anuitetų (atitinkamai, 70,99 Eur ir 50,64 Eur). Pensijų anuiteto dydis tiek vyrams, tiek moterims

² Visi kiti veiksniai (demografiniai, administravimo mokesčiai, garantuota palūkanų norma) yra vienodi visiems

apskaičiuojami pagal tas pačias formules, o skirtumai atsiranda, nes moterys vidutiniškai būna sukaupusios mažesnes sumas ir kreipiasi dėl pensijų anuiteto būdamos jaunesnės nei vyrai (moterims senatvės pensijos amžius 2021 m. buvo 63 m. 4 mėn., vyrams – 64 m. 2 mėn.).

III. Pensijų anuitetų fondo turtas ir jo investavimas

Per 2021 metus pensijų fondų dalyviai įsigijo pensijų anuitetų už 10,7 mln. eurų, ir anuitantams išmokėta 380,4 tūkst. eurų pensijų anuitetų išmokų. Pensijų anuitetų fondo bendras turtas metų pabaigoje buvo 15,26 mln. eurų (9 lentelė).

Lentelė 9. PAF turtas 2021 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Turto grupės pavadinimas	Suma
Skolos vertybiniai popieriai	2.830,85
Akcijų investiciniai fondai	10.388,03
Pinigai sąskaitoje	1.303,22
Gautinos sumos iš PKB	742,79
Iš viso	15.264,89

PAF turtas investuojamas vadovaujantis Pensijų kaupimo įstatymo (toliau – PKĮ), Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo, Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos (toliau – Investavimo politika) bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių PAF turto investavimą, nuostatomis. PAF turtas yra paskirstytas tarp portfelių, kurie turi savo individualius tikslus ir investavimo strategiją.

2021m. gruodžio 31 d. PAF portfelių bendra vertė buvo 14,48 mln. eurų (10 lentelė).

Lentelė 10. Pensijų anuitetų fondo turto pasiskirstymas tarp portfelių 2021 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Portfelis	Vertė, eurai	Dalis PAF, proc.
Likvidumo portfelis (pinigai sąskaitoje)	345,03	2,38
Garantinis portfelis	3.295,87	22,76
Augimo portfelis	10.838,10	74,85
PAF portfelių turtas iš viso	14.479,00	100,0

PAF turtas buvo investuotas į Baltijos šalių emitentų obligacijas (Garantinis portfelis, 11 lentelė) ir išsivysčiusių rinkų akcijų indeksus atkartojančius biržoje prekiaujamus fondus (toliau - ETF) (Augimo portfelis, 12 lentelė). Esant panašioms alternatyvoms pirmenybė buvo teikiama ESG³ kriterijus atitinkančioms investicijoms. 2021 m. gruodžio 31 d. jos sudarė maždaug 41 proc. visų investicijų.

Lentelė 11. Pensijų anuitetų fondo Garantinio portfelio sudėtis 2021 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Finansinės priemonės (emitento pavadinimas, atkarpa, išpirkimo metai)	Vertė	Dalis portfelyje, %	Tvarumas pagal prospektą
Lietuvos Respublikos obligacijos 0,3% 2032-02	1.360,88	41,3%	Ne
Lietuvos Respublikos euroobligacijos 0,5% 2050-07-28	389,04	11,8%	Ne
AB „Ignitis grupė“ obligacijos 2% 2030-05-21	381,08	11,6%	Ne
AB Šiaulių bankas obligacijos Var% 2025-10-07	299,78	9,1%	Ne
AS „Augstsprieguma tīkls“ obligacijos 0,5% 2027-01-20	199,92	6,1%	Taip
AS „Attīstības finanšu institūcija Altum” obligacijos 0,443% 2026-10-08	100,10	3,0%	Ne
AS „Latvenergo” obligacijos 0,5% 2028-05-17	100,04	3,0%	Taip
Pinigai sąskaitoje	465,03	14,1%	
Iš viso	3.295,87		

³ ESG – aplinkosaugos (E), socialinės atsakomybės (S) ir gerosios valdymo praktikos (G) kriterijai

Garantinio portfelio vidutinis metinis pajamingumas 2021 m. pabaigoje buvo 0,48 proc., t. y. tokią grąžą portfelis gaus kasmet, jei investicijos bus išlaikytos iki išpirkimo (pagal Garantinio portfelio investavimo strategiją, obligacijos laikomos iki išpirkimo). Portfelio finansinė trukmė – 9,12 metų.

Lentelė 12. Pensijų anuitetų fondo Augimo portfelio sudėtis 2021 m. gruodžio 31 d., tūkst. eurų

Finansinės priemonės pavadinimas	Vertė	Dalis portfelyje, %	Tvarus pagal prospektą
iShares MSCI World SRI UCITS ETF EUR	2.597,61	24,0%	Taip
Xtrackers MSCI World ESG UCITS ETF 1C	2.061,52	19,0%	Taip
Vanguard S&P 500 UCITS ETF	1.769,47	16,3%	Ne
iShares Edge MSCI USA Value Factor UCITS ETF	1.269,64	11,7%	Ne
Xtrackers MSCI World Value Factor UCITS ETF 1C	1.212,15	11,2%	Ne
iShares MSCI Europe SRI UCITS ETF EUR	584,81	5,4%	Taip
Xtrackers MSCI World Financials UCITS ETF 1C	490,76	4,5%	Ne
Xtrackers MSCI EM ESG UCITS ETF 1C	402,08	3,7%	Taip
Pinigai sąskaitoje	450,06	4,2%	
Iš viso	10.838,10		

Augimo portfelio investicijų grąža per 2021 m. buvo 29,23 proc., o nuo investavimo veiklos pradžios – 38,70 proc., jo lyginamojo indekso (pasaulio akcijų indeksas MSCI World, eurai) grąža atitinkamai buvo 31,98 proc. ir 45,48 proc. Grąžų skirtumui didžiausią įtaką turėjo veiklos pradžioje santykinai didelė dalis naujų pinigų, skirtų investavimui, kurie PAF papildydavo beveik kasdien. 2021 metais priimti taktiniai sprendimai didinti investicijas į vertės akcijas ir finansų sektorių nedavė geresnių nei lyginamasis indeksas rezultatų, o investicijos į besivystančias rinkas, nors sudarė mažą dalį PAF turte (iki 5 proc.) taip pat turėjo neigiamą įtaką.

2021 m., atsižvelgus į PAF investavimo modelį, finansų rinkų duomenis ir pinigų srautų prognozes, Augimo portfelio buvo patvirtintas 75 proc. tikslinės grąžos dydis kiekvienam pensijų anuitetui. Taip pat nutarta, kad tikslinė grąža bus realizuojama trimis etapais, pasiekus ne mažiau kaip 25 proc. vertės prieaugio. Metų pabaigoje Augimo portfelyje jau buvo realizuota ir pervesta į Garantinį portfelį 738,2 tūkst. eurų. Ši suma bus skirta garantuotai palūkanų normai padengti, ilgaamžiškumo rezervui kaupti ir pensijų anuitetų indeksavimui pagal pelno paskirstymo tvarką, kuri jau suderinta su PAF taryba ir pateikta derinimui kitoms institucijoms.

2021 metais iš investavimo veiklos uždirbta 1.559.737 eurų pajamų, iš jų 1.552.669 eurų – pelnas dėl vertybinių popierių tikrosios vertės padidėjimo, 7.068 eurų – amortizacijos (apskaičiuotų palūkanų) pajamos. Investavimo veiklos sąnaudos buvo 53.002 eurai, iš jų 31.590 eurų dėl vertybinių popierių tikrosios vertės sumažėjimo, 6.298 eurai - vertybinių popierių saugojimo mokestis, o 15.114 eurų – komisiniai finansiniams tarpininkams už pavedimų vykdymą ir sandorių sudarymą. Atkreiptinas dėmesys, kad apskaitinis investavimo pelnas, taip pat kaip ir PAF veiklos rezultatų ataskaitos F eilutėje esantis perviršis (deficitas) nėra pelnas, kuris gali būti paskirstomas anuitantams, nes atitinkamos uždirbto pelno dalys turi būti skirtos garantuotoms palūkanoms, mirtingumo nuostoliams bei sąnaudoms padengti, o taip pat papildomų saugumo atidėjinių formavimui. Pelnas, kurį galima paskirstyti anuitantams, yra apskaičiuojamas pagal specialiai šiam tikslui patvirtintą tvarką.

IV. Techniniai atidėjiniai

PAF, atsižvelgdamas į visus įsipareigojimus pagal priimtus sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo, sudaro šiuos techninius atidėjinius (toliau – TA):

1. Pensijų anuitetų padengimo;
2. Numatomų išmokėjimų;
3. Vienkartinių įmokų grąžinimo.

PAF įsipareigojimai, įtraukti sudarant vieną TA, nėra įtraukiami sudarant kitą TA. TA sudaromi kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai atskirai ir nėra vienas TA negali būti neigiamas. Reikšmingiausias PAF techninis atidėjinys yra Pensijų anuitetų padengimo TA, nes Numatomų išmokėjimų TA yra sudaromas pensijų anuitetų išmokų dalims, kurių mokėjimo terminas jau yra suėjęs, yra aiškiai apibrėžtas ir santykinai mažas, o Vienkartinių įmokų grąžinimo TA bus sudaromas tik ateityje, kai PAF uždirbs pakankamai investicinės grąžos, kurią bus numatyta paskirstyti anuitantams.

Pensijų anuitetų padengimo TA, skirtas numatomiems pensijų anuitetų išmokėjimams, kurių mokėjimo terminas dar nėra suėjęs ir apskaičiuojamas pagal atsargų (atsižvelgiant į visus galimus pradinių prielaidų pasikeitimus, kurie gali lemti techninio atidėjinio nepakankamumą ateityje) perspektyvinį aktuarinį vertinimą, įvertinant visas būsimas prievoles, nustatytas pagal kiekvieno galiojančio sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo sąlygas.

Sudarant pensijų anuitetų padengimo TA yra atsižvelgiama į PAF gaunamus vienkartinis atskaitymus pensijų anuitetų administravimo ir valdymo išlaidoms padengti (toliau – Administravimo mokestis), kurie yra išdėliojami tolygiai visam numatomam pensijų anuitetų galiojimo laikotarpiui ir daroma prielaida, kad trūkstama dalis yra dengiama paskolomis, taip kaip numatyta PKĮ.

Pagrindinės prielaidos, naudojamos Pensijų anuitetų padengimo TA apskaičiavimui:

1. Turto valdymo mokestis (0,20%) – prielaida apie būsimas metines turto valdymo sąnaudas (vertybinių popierių saugojimo mokestis, sandorių sudarymo mokesčiai ir pan.), skaičiuojama nuo vidutinės valdomo turto vertės. Prielaida atitinka planuojamas turto valdymo sąnaudas;
2. Standartinio, standartinio su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu ir atidėtojo (išmokų mokėjimo laikotarpiu) pensijų anuitetų palūkanų norma (1,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža, skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės. Efektyvi garantuotų palūkanų norma, įvertinus turto valdymo mokestį, yra 1 proc.
3. Atidėtojo pensijų anuiteto palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu (0,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža atidėjimo laikotarpiu (iki 85-ojo gimtadienio), skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės. Efektyvi garantuotų palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu, įvertinus turto valdymo mokestį, yra 0 proc.
4. Mirtingumo lentelė naudojama ta pati kaip ir pensijų anuitetų dydžių apskaičiavimui.

Pensijų anuitetų padengimo TA skaičiuojamas kiekvienam galiojančiam sprendimui atskirai ir dar nepriimtiems sprendimams, kuriems jau yra pateiktas prašymas pensijų kaupimo bendrovei dėl pensijų išmokos išmokėjimo. Sudarius pensijų anuitetų padengimo TA, yra vertinamas jo pakankamumas lyginant jį su tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartine verte, kuri yra apskaičiuojama naudojant naujausias turimas mirtingumo (atsižvelgiant į anuitetų gavėjų lytį) ir tikėtiną investicinę grąžą prielaidas.

Nustatant tikėtiną investicinę grąžą yra atsižvelgiama į turto, dengiančio TA, būklę bei investavimo strategiją. Jeigu įvertinama, kad pensijų anuitetų padengimo TA yra mažesnis už tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartinę vertę, pensijų anuiteto padengimo TA papildinamas suma, kurios nepakanka pensijų anuitetų padengimo TA.

Lentelė 13. Pensijų anuitetų fondo techniniai atidėjiniai 2021 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto rūšis	Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjinys	Numatomų išmokėjimų techninis atidėjinys	Vienkartinių įmokų grąžinimo techninis atidėjinys
Standartinis pensijų anuitetas	3.347.795,39	933,07	0,00
Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	10.238.588,67	1.172,34	0,00
Atidėtasis pensijų anuitetas	301.440,13	0,00	0,00
Iš viso	13.887.824,19	2.105,41	0,00

Pensijų anuitetų fondo techniniai atidėjiniai 2021 m. gruodžio 31 d. yra padengti turtu 109,9%.

Detali informacija apie techninius atidėjinius ir jų padengimą turtu pateikta vyriausiojo aktuario metinėje ataskaitoje.

V. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos administravimo ir valdymo sąnaudos

Pensijų anuitetų skyrimą ir mokėjimą organizuoja bei Pensijų anuitetų fondą valdo VSDF valdybos Pensijų anuitetų skyrius. Siekiant efektyviai naudoti PAF Sąnaudoms padengti gaunamą Administravimo mokestį, 2021 m. pabaigoje šiame skyriuje pilnu arba daliniu etatu dirbo 6 darbuotojai ir buvo užimta 4,25 etato (14 lentelė).

Lentelė 14. Darbuotojai, tiesiogiai dalyvaujantys pensijų anuitetų mokėjimo veikloje 2021 m. gruodžio 31 d.

Pareigos, veiklos sritis	Etatų sk.
Vedėjas – vyriausiasis investavimo specialistas	1
Patarėjas – vyriausiasis aktuaras	1
Aktuaras	0,5
Produkto vystymo specialistas	1
Mokėjimo specialistas	0,25
Rizikos analitikas	0,5
Iš viso etatų	4,25

Pensijų anuitetų veikloje kaip patariamasis ir priežiūros organas dalyvauja PAF taryba, kurią sudaro penki nariai, kuriems yra mokamas atlygis, neviršijantis vidutinio šalies darbo užmokesčio, taikomo apdraustųjų asmenų atitinkamų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti (toliau – VDU). 2021 metai VDU buvo 1.352,70 Eur.

2021 m. Sąnaudos buvo 321,54 tūkst. eurų (planuota – 402,60 tūkst. eurų) (15 lentelė). Sąnaudos yra skirstomos į tiesiogines ir netiesiogines. Tiesioginės sąnaudos – tai darbo užmokesčiai, įskaitant darbdavio mokamas socialinio draudimo įmokas, kvalifikacijos kėlimo, komandiruočių ir kitos išlaidos ir Tarybos narių atlygis, įskaitant darbdavio mokamas socialinio draudimo įmokas, bei transporto išlaidų kompensavimas.

Bendrai tiesioginės sąnaudos 2021 m. buvo 255,22 tūkst. eurų, iš jų: Pensijų anuitetų skyriaus darbuotojų darbo užmokesčio, socialinio draudimo įmokų (darbdavio) ir kitos sąnaudos – 173,23 tūkst. eurų, Tarybos – 79,64 tūkst. eurų. Šios sąnaudos sudaro didžiąją Sąnaudų dalį (79 proc.).

Netiesioginės sąnaudos 2021 m. buvo 66,33 tūkst. eurų (21 proc. visų sąnaudų). Netiesioginių sąnaudų didžioji dalis – programinės įrangos, kuri naudojama pensijų anuitetų skyrimui ir mokėjimui, amortizacijos sąnaudos – 61,03 tūkst. eurų. Šios sąnaudos yra beveik 40 proc. mažesnės nei planuota todėl, kad 2021 metais nebuvo realizuoti programinės įrangos sukūrimo užsakymai, siekiant daugiau automatizuoti ir efektyvinti pensijų anuitetų skyrimo ir mokėjimo procesą. Dalies šių užsakymų realizacija nusikėlė į 2022 metų I ketvirtį.

Lentelė 15. Sąnaudos 2021 m., tūkst. eurų

	Planas	Faktas	%
Sąnaudos, iš jų:	402,60	321,54	-20,1%
tiesioginės	300,40	255,22	-15,0%
netiesioginės	102,20	66,33	-35,1%

Detalesnė informacija apie Sąnaudas pateikta Pensijų anuitetų fondo 2021 m. metiniame ataskaitų rinkinyje.

Pensijų kaupimo įstatymas numato, jei Administravimo mokesčio nepakanka Sąnaudoms padengti, pensijų anuitetų mokėtojas gali kreiptis į Finansų ministeriją dėl paskolos.

Kadangi pensijų anuitetų mokėjimo veiklos pradžioje prognozuojamos Administravimo mokesčio įplaukos yra nepakankamos Sąnaudoms padengti, 2020 m. liepos 16 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 801 pensijų anuitetų mokėtojai Finansų ministerija suteikė 136,1 tūkst. eurų paskolą iki 10 metų laikotarpiui už 0 proc. metinę palūkanų normą, numatant paskolos grąžinimo pradžią 2028 m. liepos 10 d. Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rezultatai pranoko prognozes, todėl per 2020 metus iš šios sumos pasiskolinta tik 30 tūkst. eurų, likusi dalis pasiskolinta 2021 m. (16 lentelė). Ir nors 2021 metų pabaigoje per mėnesį gaunamos Administravimo mokesčio įplaukos pilnai padengė Sąnaudas, vadovaujantis 2021 m. lapkričio 24 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 974 su Finansų ministerija pasirašyta papildomos 108 tūkst. eurų paskolos sutartis iki 5 metų laikotarpiui, kuri bus panaudota 2022 metų pradžioje, kai numatomas labai mažas naujų pensijų anuitetų įsigijimo srautas, nes pirmaisiais mėnesiais nė vienas pensijų fondų dalyvis nesukanka senatvės pensijos amžių.

Lentelė 16. Sąnaudų finansavimas 2021 m., tūkst. eurų

	Planas	Faktas	Skirtumas, proc.
Pensijų anuitetų įmokos	4.108,20	10.361,70	152,2%
Administravimo mokestis (2,5%)	102,70	259,04	152,2%
Sąnaudos	-402,60	-315,70	-21,6%
Naujos paskolos	299,90	106,1	-64,6%
Paskolos iš viso	329,90	136,1	-58,7%

Daugiau statistinės informacijos ir detalesnės pensijų anuitetų mokėjimo veiklos analizės rezultatų pateikta Pensijų anuitetų fondo vyriausiojo aktuario 2021 metų ataskaitoje.

METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Direktorius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2021 metų ataskaitos patvirtinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-03-30 Nr. V-124
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Julita Varanauskienė, Direktorė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-03-30 12:14:12 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-03-30 12:14:27 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, LT
Sertifikato galiojimo laikas	Galioja nuo 2019-05-03 iki 2022-05-02
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	Registravimo metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ sertifikatą, sertifikatas galioja nuo 2021-10-12 iki 2024-10-11
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	SODRA DVS
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	–
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2022-04-04 atspausdino Edita Gutauskaitė
Paieškos nuoroda	2022-R95-T-129848
Papildomi metaduomenys	–